

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

**ПІДГОТОВКА ТА ПРОВЕДЕННЯ
СПЕЦІАЛЬНОГО ОБ'ЄКТОВОГО
ТРЕНУВАННЯ З ПИТАНЬ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СЛУЖБ ТА
ФОРМУВАНЬ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ**

Методичні рекомендації

Чернігів
2020

Підготовка та проведення спеціального об'єктового тренування з питань цивільного захисту спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту. Методичні рекомендації. – Чернігів, 2020, 31 с.

Автор-укладач – Михайленко С.В., методист обласного методичного кабінету навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Чернігівської області

Методичні рекомендації призначені для керівників та фахівців цивільного захисту суб'єктів господарювання, установ та організацій, які організують та проводять спеціальні об'єктові тренування з питань цивільного захисту спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту, а також для педагогічних працівників навчально-методичного центру ЦЗ та БЖД Чернігівської області з метою забезпечення методичного супроводу суб'єктів господарювання, які проводять практичну підготовку з питань цивільного захисту.

Матеріали даної розробки передбачають заходи щодо підготовки персоналу суб'єктів господарювання до дій в умовах виникнення надзвичайних ситуацій при проведенні спеціального об'єктового тренування з питань цивільного захисту спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту, надбання персоналом об'єктів стійких навичок, необхідних для ухвалення швидких і чітких рішень, виконання дій, необхідних для попередження небезпечних наслідків, які можуть мати місце при виникненні пожеж і інших надзвичайних ситуацій.

Матеріали підготовлені з урахуванням вимог законодавчих, нормативно-правових актів Державної служби України з надзвичайних ситуацій, віднесених до сфери цивільного захисту та безпеки життєдіяльності.

Методичні рекомендації можуть використовуватися посадовими особами, які згідно з чинними нормативно-правовими актами організують та контролюють роботу суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту і проведення практичних заходів.

Обговорено та схвалено на засіданні методичної комісії навчально-методичного центру ЦЗ та БЖД Чернігівської області

« 30 » січня 2020 р.

Протокол № 1

Зміст

Загальні положення	4
1. Спеціальні об'єктові тренування спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту.	4
1.1. Підготовка та проведення спеціального об'єктового тренування з питань цивільного захисту спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту.	6
1.2. Підготовка та проведення спільного спеціального об'єктового тренування спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту.	8
1.3. Особливості проведення показових та експериментальних спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту.	10
2. Варіанти документів, які розробляються при підготовці та проведенні спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту:	12
- графік проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту (додаток 1);	12
- наказ про організацію та проведення спеціальних об'єктових тренувань з питань ЦЗ спеціалізованих служб та формувань ЦЗ (додаток 2);	13
- план-календар проведення спеціального об'єктового тренування з питань цивільного захисту з особовим складом пожежної ланки (додаток 3);	15
- схема практичного виконання робіт на спеціальному об'єктовому тренуванні з питань цивільного захисту пожежної ланки «__» _____ 20__ року (додаток 4);	19
- наказ про організацію та проведення спільного об'єктового тренування з питань цивільного захисту спеціалізованих служб та формувань ЦЗ (додаток 5);	20
- план проведення спільного об'єктового тренування з питань цивільного захисту (додаток 6);	22
- звіт про організацію проведення спільного спеціального об'єктового тренування з питань цивільного захисту (додаток 7).	28
Література	29
Послуги, що надаються Центром	30
Адреси структурних підрозділів Центру	31

Загальні положення

Суб'єкт господарювання (СГ) є основною первинною ланкою, де практично і найбільш повно вирішується весь комплекс завдань цивільного захисту. Важливість цієї ланки у сфері вимог керівних документів в теперішній час ще більше зростає.

Кодексом цивільного захисту України визначено, що одним з основних завдань цивільного захисту є навчання населення способам захисту у разі виникнення надзвичайних, несприятливих побутових або нестандартних ситуацій та проведення тренувань щодо дій в таких умовах.

П.6 постанови КМУ від 26.06.2013 № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» визначає, що *«навчання працюючого населення діям у надзвичайних ситуаціях здійснюється безпосередньо на підприємстві, в установі та в організації згідно з програмами підготовки працівників до дій у НС, а також під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту»*.

Велике значення у вирішенні цього завдання має проведення суб'єктами господарювання спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту (СОТ), які є вищою формою підготовки органів управління, керівного складу ЦЗ, командно-начальницького і особового складу формувань ЦЗ, працюючого персоналу підприємств, установ, організацій, населення до вирішення завдань цивільного захисту, запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, ліквідації їх наслідків і визначають рівень підготовки цих структур до дій в умовах надзвичайних ситуацій. Порядок і строки проведення таких тренувань визначаються керівними документами з цивільного захисту.

Основною метою цього посібника є розгляд організаційних основ порядку підготовки і проведення спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту формувань цивільного захисту суб'єктами господарювання з метою забезпечення формування у керівного складу та особового складу формувань ЦЗ знань і навичок в організації планування підготовки і проведення спеціальних об'єктових тренувань формувань з питань цивільного захисту, практичного відпрацювання дій органів управління і сил ЦЗ СГ згідно з планами реагування на можливі надзвичайні ситуації та локалізації і ліквідації їх наслідків.

1. Спеціальні об'єктові тренування з питань цивільного захисту спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту

Спеціальні об'єктові тренування з питань цивільного захисту спеціалізованих служб і формувань ЦЗ є формою практичної підготовки працівників, зокрема керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, що загалом визначає готовність підприємств, установ та організацій до реалізації планів реагування на надзвичайні ситуації (інструкцій щодо дій персоналу суб'єкта

господарювання в разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій), локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, цивільного захисту на особливий період.

Спеціальні об'єктові тренування з питань цивільного захисту служб і формувань ЦЗ проводяться *не менше 1 раз на рік – на протязі однієї доби (8 годин)*.

За своїм призначенням спеціальні об'єктові тренування з питань цивільного захисту можуть бути *плановими, показовими та експериментальними*.

Планові спеціальні об'єктові тренування завершують певний період об'єктової підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях. Графіки проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту (додаток 1) затверджують щороку керівники підприємств, установ, організацій та узгоджують з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та територіальними органами ДСНС.

Показові спеціальні об'єктові тренування проводять з метою досягнення єдності поглядів на організацію і методiku проведення навчань, показу зразкових і найбільш доцільних дій його учасників під час вирішення покладених на них завдань.

Експериментальні спеціальні об'єктові тренування передбачають пошук або випробування і освоєння найбільш ефективних способів захисту персоналу, підвищення стійкості функціонування об'єкта в умовах надзвичайних ситуацій, прийомів проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Показові та експериментальні спеціальні об'єктові тренування проводять за потреби. Терміни проведення таких тренувань визначаються планами основних заходів цивільного захисту на рік.

Спеціальні об'єктові тренування з питань цивільного захисту проводять в робочий час за рахунок коштів роботодавця. Планування, організацію та проведення навчань і тренувань забезпечують керівники підприємств, установ, організацій.

З метою надання підприємствам, установам, організаціям допомоги в підготовці та проведенні спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту, а також залучення до їх проведення необхідних аварійно-рятувальних служб (пожежно-рятувальних підрозділів) місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування на підставі графіків проведення таких тренувань складаються і затверджуються плани-графіки проведення практичної підготовки осіб керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту, на рік за формою, визначеною Положенням про організацію навчального процесу з функціонального навчання, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ від 21 жовтня 2014 року № 1112.

Допомогу підприємствам, установам, організаціям у підготовці та проведенні спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту надає навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Чернігівської області.

Методичне керівництво практичною підготовкою працівників, зокрема керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, та облік проведених спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту здійснюється територіальним органом ДСНС.

Для здійснення обліку спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту керівники підприємств, установ та організацій у десятиденний строк після їх проведення надають до територіального органу ДСНС звіт про організацію підготовки та проведення спеціального об'єктового тренування з питань цивільного захисту (додаток 7).

1.1. Підготовка та проведення спеціального об'єктового тренування з питань цивільного захисту спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту

Спеціальні об'єктові тренування спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту проводять підприємства, установи, організації з метою набуття працівниками, які входять до їх складу, навичок з виконання спеціальних робіт і заходів за умов надзвичайних ситуацій, пожеж, формування їх здатності до колективних дій, а також перевірки загальної готовності спеціалізованих служб і формувань до дій за призначенням.

Керівником спеціального тренування є керівник відповідної спеціалізованої служби цивільного захисту, формування цивільного захисту.

До проведення спеціального тренування залучають:

працівників, які входять до складу спеціалізованої служби цивільного захисту, формування цивільного захисту;

чергову (диспетчерську) службу підприємства, установи, організації (у разі утворення);

об'єктову добровільну пожежну дружину (команду).

Тривалість проведення спеціального тренування - до 8 годин.

Для підготовки, організації та проведення спеціального тренування керівник підприємства, установи, організації видає відповідний наказ (додаток 2), а керівник спеціального тренування розробляє план-календар (додаток 3) з підготовки та проведення спеціального тренування, що за погодженням зі штатним (позаштатним) працівником з питань цивільного захисту підприємства, установи, організації затверджує заступник керівника підприємства, установи, організації відповідно до затвердженого розподілу обов'язків.

План-календар визначає тему спеціального тренування, навчальну мету, дату та місце проведення, склад учасників, матеріально-технічне забезпечення, технічну документацію, перебіг підготовки і проведення (найменування заходу, навчального питання, період проведення, відповідальні виконавці). До плану-календаря додаються схема практичного виконання робіт, завдання з виконання практичних робіт для працівників служби, формування (додаток 4).

Доцільно визначити також склад імітаційної команди, необхідні засоби імітації, зв'язок з нею і порядок її переміщення, розробити план та схему імітації з обґрунтуванням необхідних засобів і матеріалів.

Підготовку керівника спеціального тренування організовує штатний (позаштатний) працівник з питань цивільного захисту підприємства, установи, організації. За потреби на підставі запиту підприємства, установи, організації керівнику спеціального тренування надаються консультації або інша необхідна допомога навчально-методичним центром цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Чернігівської області.

Для оцінки готовності персоналу до проведення спеціального тренування штатний (позаштатний) працівник з питань цивільного захисту підприємства, установи, організації в термін, визначений планом-календарем з підготовки та проведення спеціального тренування, проводить огляд спеціалізованої служби, формування цивільного захисту.

Під час спеціального тренування виконуються заходи, що дають змогу перевірити реальність положень про спеціалізовані служби цивільного захисту, положень та планів приведення в готовність формувань цивільного захисту, відпрацьовуються навчальні вправи щодо прийомів і способів дій за призначенням, нормативи із застосування засобів цивільного захисту, а також здійснюється практичне виконання робіт.

Тренуванню передують вивчення з особовим складом відповідних тем програми спеціальної підготовки, заходів безпеки в ході тренування.

На тренування спеціалізовані служби та формування ЦЗ виводяться у повному складі зі штатною технікою та майном.

Тренування, як правило, включає *два етапи*.

На *першому* етапі відпрацьовуються питання оповіщення і збору особового складу формування (служби), приведення їх в готовність до дій за призначенням (наявність особового складу згідно штатному розкладу та його екіпірування, наявність та справність техніки і майна), у разі необхідності, проводиться доукомплектування формувань всім необхідним та проводиться перевірка знань особовим складом заходів безпеки при відпрацюванні практичних питань.

На *другому* етапі відпрацьовуються питання управління підпорядкованими підрозділами (формуваннями), виконуються практичні заходи щодо дій особового складу формування за призначенням. В ході цього етапу керівники тренувань повинні відтворювати таку обстановку, яка б вимагала від підлеглих максимальної віддачі сил та вмінь згідно своїх обов'язків, спонукала б особовий склад до прояву ініціативи, сміливих та рішучих дій.

В ході тренування повинні бути відпрацьовані всі питання можливих дій формування (служби) у відповідності до його призначення.

Після відпрацювання всіх навчальних питань керівник спеціального тренування доводить до тих, хто навчався, аналіз їх дій з наведенням конкретних фактів і цифрових показників, також обговорюються пропозиції щодо усунення виявлених недоліків.

Результати проведеного спеціального тренування, а також індивідуальні оцінки працівників заносяться до журналів обліку підготовки спеціалізованих

служб, формувань цивільного захисту та доповідаються заступнику керівника підприємства, установи, організації відповідно до затвердженого розподілу обов'язків.

Учасники спеціального тренування, які отримали за свої дії незадовільні оцінки, проходять на підприємстві, в установі, організації позачергову перевірку знань з питань цивільного захисту.

За потреби за результатами спеціальних тренувань вносяться уточнення та зміни до відповідних положень про спеціалізовані служби та планів приведення в готовність формувань цивільного захисту.

1.2. Підготовка та проведення спільного об'єктового тренування спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту

Для досягнення взаємодії між спеціалізованою службою та формуваннями цивільного захисту однієї функціональної спрямованості за рішенням керівника підприємства, установи, організації може проводитися спільне спеціальне тренування спеціалізованої служби з відповідним (відповідними) формуванням (формуваннями) цивільного захисту.

До тренування залучається весь особовий склад служб та формувань ЦЗ. Крім того для відпрацювання злагодженості в діях під час ліквідації НС та для відпрацювання окремих питань рішенням керівника підприємства, установи, організації може залучатися евакуаційна комісія підприємства, установи, організації. У разі необхідності, для забезпечення відпрацювання практичних питань особовим складом формувань, створюється імітаційна команда.

Тривалість тренування може складати *до 8 годин* (в залежності від об'єму запланованих питань).

Для підготовки та проведення спільного тренування керівник підприємства, установи, організації видає наказ (організаційні вказівки) щодо проведення тренування (додаток 5), в якому визначає керівника та штаб керівництва тренуванням, район проведення (місця відпрацювання практичних питань) та строки тренування, порядок надання звіту про результати тренування та інші питання. Керівником спільного спеціального тренування наказом керівника підприємства, установи, організації призначається штатний (позаштатний) працівник з питань цивільного захисту підприємства, установи, організації.

Підготовка до спільного об'єктового тренування включає:

- уточнення та визначення вихідних даних;
- розробку документів;
- підготовку керівника, штабу керівництва та посередників;
- підготовку місць для проведення практичних заходів.

Вихідними даними для тренування є: тема, навчальні цілі, етапи та їх навчальні питання, склад учасників, тривалість та строки проведення тренування.

Тема тренування повинна бути комплексною та включати виконання основних завдань служб та формувань ЦЗ за призначенням, відпрацювання у повному обсязі питань взаємодії, управління та всіх видів забезпечення.

Навчальні цілі визначаються для кожної категорії тих, що навчаються.

Штабом керівництва розробляються План проведення спільного спеціального об'єктового тренування з цивільного захисту, який затверджується керівником підприємства, установи, організації та інші документи, необхідні для проведення тренування. План проведення тренування (додаток б) визначає загальну послідовність проведення тренування.

Тренуванню передуює вивчення з особовим складом відповідних тем програми спеціальної підготовки, заходів безпеки в ході тренування.

Для надання допомоги в підготовці та проведенні тренування, оцінки його результатів та контролю за виконанням заходів безпеки можуть призначатися посередники.

Етапи тренування визначаються, виходячи з теми тренування. Кількість та зміст етапів визначається керівником тренування з таким розрахунком, щоб розкривалася тема та досягалися цілі тренування у відведений для нього час.

Тренування, як правило, включає два етапи.

На *першому етапі* відпрацьовуються питання приведення органів управління та сил ЦЗ у різні режими функціонування, проводиться оповіщення та збір керівного і особового складу формувань (служб) ЦЗ та органів управління, приведення їх в готовність до дій за призначенням, здійснюється збір даних обстановки, що склалася, їх оцінка та аналіз, постановка завдань підлеглим органам управління та силам, перевіряються питання готовності до дій за призначенням формувань ЦЗ.

В ході першого етапу особливу увагу рекомендується приділити питанням розгортання та ефективності роботи системи управління, організації проведення практичних заходів, приведення у готовність формувань ЦЗ та організації взаємодії сил ЦЗ в ході ліквідації наслідків НС.

На *другому етапі* відпрацьовуються питання управління підпорядкованими підрозділами (формуваннями), виконуються практичні заходи щодо дій особового складу формувань за призначенням.

Тренування розпочинається подачею сигналу оповіщення учасників тренування.

Керівник тренування особисто та через штаб керівництва контролює порядок оповіщення та збір учасників, оцінює їх дії на першому етапі.

По завершенню оповіщення та збору керівник тренування доводить до керівників служб та командирів формувань обстановку, що склалася (може скластися в результаті виникнення НС), ставить завдання на проведення заходів ЦЗ.

Штаб з ліквідації НС аналізує обстановку, проводить необхідні розрахунки, готує пропозиції та розпорядчі документи керівнику тренування (керівнику робіт з ліквідації НС) та, з його дозволу, доводить їх до виконавців (керівників служб та формувань ЦЗ).

Командири формувань ЦЗ, отримавши розпорядження, організують приведення формувань в готовність до дій за призначенням, проводять перевірку їх готовності та доповідають керівнику тренування (в штаб ліквідації НС) про готовність до виконання робіт по ліквідації НС та її наслідків (про готовність до проведення практичних занять з особовим складом).

Керівник тренування особисто та через штаб керівництва (посередників) перевіряє готовність формувань до дій за призначенням (укомплектованість згідно штатних розписів особовим складом, майном та технікою, знання заходів безпеки) дає розпорядження на проведення занять по відпрацюванню особовим складом дій за функціональним призначенням (проведення практичних занять з виконанням нормативів).

Керівник тренування особливу увагу в цей час приділяє злагодженості в діях учасників тренування та організації їх взаємодії при відпрацюванні практичних питань, особисто та через посередників оцінює підготовку служб та формувань до дій за призначенням. Посередники готують та надають до штабу керівництва короткі висновки за результатами дій учасників тренування.

Особливістю спільних об'єктових тренувань є те, що керівник тренування та штаб керівництва виступають в двох ролях: перше – в ролі керівництва тренуванням; друге - в ролі безпосереднього виконавця (навчаємого), тобто виконують свої функціональні обов'язки керівника робіт з ліквідації НС та штабу з ліквідації НС.

Штаб керівництва сумісно з посередниками готує матеріали для загального розбору у вигляді коротких висновків та пропозицій.

По завершенню тренування його керівник проводить розбір дій учасників тренування, визначає тих, хто краще діяв в ході тренування, вказує на виявлені недоліки та порядок їх усунення.

Результати спільного об'єктового тренування спеціалізованих служб та формувань ЦЗ, а також індивідуальні оцінки особового складу за дії в ході тренування заносяться до журналів обліку підготовки служб і формувань з цивільного захисту.

1.3. Особливості проведення показових та експериментальних спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту

Основна особливість в організації та методиці проведення показових спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту полягає в тому, що в них бере участь попередньо підготовлений до зразкового показу дій склад учасників. Для показу таких дій завчасно створюються місця показу, обсяг і характер підготовки яких залежить від задуму та масштабів конкретного спеціального об'єктового навчання (тренування).

До показових спеціальних об'єктових тренувань рішенням керівників, за розпорядженням яких вони проводяться, можуть залучатися представники інших суб'єктів забезпечення цивільного захисту.

Основним документом показового спеціального об'єктового тренування є план проведення такого тренування, у якому обов'язково визначаються місця показу, час та зміст виконуваних заходів або робіт.

Навчально-методичні документи, що доводяться під час показових спеціальних об'єктових тренувань, мають бути ретельно розробленими та вірцево оформленими.

Під час розіграшу навчальної обстановки дії керівника мають бути чіткими та впевненими. Керівник повинен мати високий рівень фахових знань та методичної майстерності.

Під час показових спеціальних об'єктових тренувань виконання навчальних вправ (практичне виконання робіт) на окремих навчальних місцях здійснюється послідовно. Для залучених представників інших суб'єктів забезпечення цивільного захисту ведеться коментар дій учасників показу. Керівник може зупиняти показ для виправлення допущених під час показу помилок, а також після завершення практичних дій на навчальних місцях робити перерви для проведення їх розбирання (обговорення) та відповідей на запитання.

Порядок проведення експериментальних спеціальних об'єктових тренувань, їх цілі, питання, що підлягають дослідженню (експериментальній перевірці), склад учасників та засобів, що залучаються, райони (місця) проведення практичних робіт і заходів визначаються організаційними вказівками керівників, за розпорядженням яких вони проводяться.

Для пошуку ефективних способів захисту виробничого персоналу, вивчення можливостей підвищення стійкості функціонування об'єкта в умовах надзвичайних ситуацій на період проведення експериментальних спеціальних об'єктових тренувань рішенням керівників, за розпорядженням яких вони проводяться, створюються дослідницькі групи.

Дослідження проводять відповідно до планів проведення експериментальних спеціальних об'єктових навчань і тренувань, у яких конкретизуються цілі, питання і методи досліджень, порядок проведення експериментів, випробувань, збору інформації, узагальнення і оформлення отриманих результатів та відповідальні за це особи.

На експериментальних спеціальних об'єктових тренуваннях проводиться необхідна кількість різноманітних за формою і змістом експериментів, випробувань, відшуковуються можливі способи вирішення питань, що досліджуються, допускається багатократне повторення прийомів і способів дій залучених сил.

Під час відпрацювання питань, що досліджуються, оголошуються тимчасові зупинки для обговорення отриманих результатів і уточнення подальшого порядку дій.

На основі отриманих даних у місячний строк формулюються загальні висновки і практичні рекомендації з питань, що досліджувалися та/або підлягали експериментальній перевірці.

2. Варіанти документів, які розробляються при підготовці та проведенні спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту.

Додаток 1
Варіант

ПОГОДЖЕНО

ПОГОДЖЕНО

ЗАТВЕРДЖУЮ

(керівник районної державної адміністрації (міської ради))

(керівник територіального органу ДСНС)

(керівник підприємства, установи організації)

(підпис, ініціали, прізвище)
_____ 20__ року

(підпис, ініціали, прізвище)
_____ 20__ року

(підпис, ініціали, прізвище)
_____ 20__ року

ГРАФІК

проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту

на _____ у 20__ році (найменування підприємства, установи, організації)																
N з/п	Практично-навчальний захід	Місяці навчального року												Усього за рік	Керівник навчання (тренування)	Відмітка про проведення
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Примітка. Спеціальні об'єктові тренування позначаються в графі 2 за видом призначення: Пл. - планові, Е - експериментальні, П - показові.																

_____ (керівник структурного підрозділу (посадова особа) з питань цивільного захисту)

_____ (найменування підприємства, установи, організації)
_____ 20__ року

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

НАКАЗ

(бланк суб'єкта господарювання)

« ____ » _____ 20__ року

№ _____

Про організацію та проведення спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту спеціалізованих служб та формувань ЦЗ

Згідно Плану підготовки керівного складу, формувань цивільного захисту, працівників та службовців з ЦЗ на 20__ рік в період з ____ по _____ 20__ року заплановано проведення спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту (далі – тренування) спеціалізованих служб та формувань ЦЗ.

Спеціальні об'єктові тренування з питань цивільного захисту провести з метою відпрацювання практичних навичок керівного складу та фахівців сил цивільного захисту, необхідних для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, захисту населення і територій у разі їх виникнення, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, перевірки готовності сил цивільного захисту:

- для керівного складу:

вдосконалення методів узагальнення і аналізу даних про обстановку, що виникла під час надзвичайної ситуації;

відпрацювання обґрунтованих пропозицій для прийняття управлінських рішень, постановки завдань та контролю їх виконання у складній обстановці;

практичного вивчення прийомів і способів проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, навчання ефективного застосування формувань ЦЗ, техніки і приладів, а також перевірки розрахунків щодо організації дій сил ЦЗ при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

- для керівників та членів формувань цивільного захисту:

практичної перевірки реальності планів щодо приведення формувань ЦЗ у готовність до дій за призначенням;

відпрацювання практичних навичок у злагоджених діях формувань ЦЗ під час виконання завдань за призначенням, проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт у зонах НС у взаємодії з іншими силами, що залучаються для виконання відповідних робіт;

- для працівників суб'єктів господарювання:

практичного відпрацювання навичок та вмінь діяти в умовах надзвичайних ситуацій.

Місце проведення тренувань - територія _____ (назва об'єкта).

З метою своєчасної і якісної підготовки до тренувань та їх проведення

НАКАЗУЮ :

1. Керівниками тренувань призначити керівників спеціалізованих служб та командирів формувань ЦЗ.

2. Керівникам тренувань:

2.1. за основу при підготовці тренувань взяти тематику з спеціальної підготовки формувань ЦЗ;

2.2. основну увагу в ході тренувань звернути на вивчення особовим складом своїх функціональних обов'язків, відпрацювання навичок та вмінь діяти в умовах надзвичайної ситуації з використанням техніки, приладів, обладнання та майна;

2.3. документи для проведення тренувань надати мені на затвердження « ____ » _____ 20 __ року.

3. Начальнику відділу (посадовій особі) з ЦЗ - _____ :

3.1. визначити навчальні місця для відпрацювання формуваннями практичних питань;

3.2. за заявками керівників тренувань забезпечити проведення імітації в ході тренувань, для чого створити імітаційну команду. План імітації надати мені на затвердження;

3.3. по завершенню тренувань узагальнити результати тренувань та надати звіт до відділу НС та ЦЗН району про результати тренувань з ЦЗ.

4. Заступнику з матеріально-технічного забезпечення _____ виділити за заявками керівників тренувань необхідну кількість матеріальних та імітаційних засобів для відпрацювання практичних заходів в ході тренувань ЦЗ.

5. Всім учасникам суворо дотримуватися правил безпеки при підготовці та в ході тренувань.

6. Готовність до тренувань - _____ .

7. Наказ довести до керівного складу підприємства, керівників спеціалізованих служб та командирів формувань ЦЗ.

Контроль за виконанням наказу покласти на начальника відділу (посадову особу) з ЦЗ - _____.

Генеральний директор

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Додаток 3
Варіант

ЗАТВЕРДЖУЮ
Генеральний директор
ПАТ _____

(підпис, прізвище, ініціали)

« __ » _____ 20 __ року

ПЛАН – КАЛЕНДАР

проведення спеціального об'єктового тренування з питань цивільного захисту
з особовим складом пожежної ланки

Тема тренування: «Приведення в готовність пожежної ланки до дій за призначенням. Дії особового складу в ході ліквідації надзвичайної ситуації – пожежі».

Навчальні цілі:

1. Перевірити реальність Плану приведення ланки в готовність до дій за призначенням.
2. Відпрацювати з особовим складом:
 - порядок дій при гасінні пожежі;
 - правильне використання засобів пожежогасіння – вогнегасників, кошми, стаціонарних засобів пожежогасіння тощо;
 - порядок евакуації людей з місця пожежі згідно плану дій при виникненні пожежі.

Дата проведення і тривалість: 21.10.20__ р. 4 години (9.00 – 13.00).

Місце проведення: Територія підприємства, господарський двір.

Кількісний склад сил ЦЗ, що залучається на тренування:

Підрозділ	Залучається на тренування		Примітка
	особовий склад (осіб)	техніка, майно	
Пожежна ланка	7	Автомобіль з пожежною помпою, штатне пожежне майно.	
Імітаційна ланка	3	Ємність та дрантя для розведення багаття, гас.	Тільки для практичного гасіння пожежі.

Календар проведення тренування

№ з/п	Навчальні питання (ввідні) та час їх відпрацювання	Дії керівника тренування	Дії особового складу ланки
1	Збір особового складу за сигналом оповіщення (9.00 – 9.20)	<p>1. Проводить оповіщення особового складу та контроль за його прибуттям на місце збору.</p> <p>2. Перевіряє екіпірування та готовність особового складу до дій за призначенням.</p>	<p>1. По сигналу оповіщення прибувають до місця збору.</p> <p>2. По команді командира екіпіруються у відповідності з призначенням. Діють за вказівкою командира ланки.</p>
2	Перевірка знання функціональних обов'язків членів формувань (9.20 –9.45)	Проводить контрольне опитування та оцінює рівень знань особовим складом.	Відповідають на контрольні запитання командира ланки.
3	Перевірка знань особовим складом правил користування засобами пожежогасіння (вогнегасниками, кошмою, штатними засобами) (9.45 – 10.00)	<p>1. Проводить контрольне опитування особового складу щодо знань правил користування засобами пожежогасіння: вогнегасниками, кошмою, штатними засобами, які передбачені в приміщеннях та цехах тощо (коли, в якому випадку та для чого використовуються).</p> <p>2. Доводить заходи безпеки при користуванні засобами пожежогасіння.</p>	<p>1. Відповідають на контрольні запитання командира ланки.</p> <p>2. З'ясовують засоби безпеки при практичному відпрацюванні навчальних питань.</p>

4	Розгортання пожежної техніки (10.00 – 10.10)	<p>Подає команду на розгортання пожежної техніки в районі практичних дій:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пожежної помпи та підготовки її до роботи; - підготовки вогнегасників та інших засобів до використання. 	Розгортає пожежну техніку (помпу, вогнегасники тощо) та готує їх до використання.
5	<p>Практичні дії на навчальних місцях (10.10 – 12.30):</p> <p>Навчальне місце №1 Адмінкорпус №2 Розгортання пожежних рукавів пожежної системи та перевірка води в ній.</p>	<p>Керує практичними діями підлеглих.</p> <p>Подає команду: «Пожежні рукава розгорнути». Контролює дії особового складу – виконання ним нормативів.</p>	<p>Діє згідно команд командира ланки:</p> <p>1. Визначений особовий склад розгортає пожежні рукава, які передбачені в приміщенні. Виконує нормативи.</p>
	<p>Навчальне місце №2 Порядок використання вогнегасників.</p>	<p>1. На підготовленому місці (на господарському дворі) подає команду імітаційній групі на імітацію пожежі. 2. Подає команду: «Петренку – загасити полум'я вогнегасником». 3. Контролює та оцінює дії з вогнегасником (виконання нормативу).</p>	<p>По команді командира ланки визначений особовий склад діє з вогнегасником - гасить полум'я. Виконує норматив.</p>
	<p>Навчальне місце №3 Порядок гасіння пожежі за допомогою кошми.</p>	<p>1. На підготовленому місці (на господарському дворі) подає команду імітаційній групі на імітацію пожежі. 2. Подає команду «Федорчук – загасити полум'я з використанням кошми». 3. Контролює та оцінює дії з кошмою.</p>	<p>По команді командира ланки визначений особовий склад гасить полум'я за допомогою кошми.</p>

	Навчальне місце № 4 Порядок гасіння пожежі за допомогою струменя води.	Для відпрацювання питання використовується мотопомпа. 1. Подає команду «Запустити мотопомпу». 2. Подає команду «Денисенко та Іванов. Загасити полум'я струменем води».	1. Водій-механік запускає мотопомпу та доповідає про її готовність до використання. 2. Визначений особовий склад розгортає рукава та гасить полум'я за допомогою струменів води. При цьому виконує нормативи.
6	Підведення підсумків тренування. Розбір (12.45 – 13.00)	1. Після відпрацювання навчальних питань подає команду «Відбій тренуванню». 2. Підводить короткі підсумки дій особового складу, визначає тих, хто діяв краще, ставить завдання на усунення недоліків, на згортання навчальних місць, техніки та майна, повернення її до місць зберігання.	По завершенню тренування особовий склад ланки згортає навчальні місця, техніку та майно і готує його до зберігання та подальшого використання.

Додатки: 1. Схема місць практичного відпрацювання навчальних питань.

Керівник тренування-командир
пожежної ланки

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО

Начальник відділу (посадова особа) з ЦЗ

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

СХЕМА

практичного виконання робіт на спеціальному об'єктовому тренуванні з питань цивільного захисту пожежної ланки « ___ » _____ 20__ року

Адміністративний корпус № 2																																
<p style="text-align: center;">Клас ЦЗ</p> <p style="text-align: center;"><i>Перевірка знання функціональних обов'язків членів формувань. Перевірка знань особовим складом правил користування засобами пожежогасіння (9.20 – 10.00)</i></p>	<p style="text-align: center;">Навчальне місце № 1</p> <p style="text-align: center;"><i>Перший поверх «Практичне розгортання пожежного рукава пожежної системи корпусу та перевірка наявності води в ній» (10.10 – 10.40)</i></p>																															
Господарський двір																																
<p style="text-align: center;">Навчальне місце № 2</p> <p style="text-align: center;"><i>Порядок використання вогнегасників. (10.50 – 11.20)</i></p>	<p style="text-align: center;">Навчальне місце № 3</p> <p style="text-align: center;"><i>Порядок гасіння пожежі за допомогою кошми. (11.25 – 11.55)</i></p>																															
<p style="text-align: center;">Навчальне місце № 4</p> <p style="text-align: center;"><i>Порядок гасіння пожежі за допомогою струменя води. (12.00 – 12.30)</i></p>	<p style="text-align: center;">РОЗРАХУНОК сил і засобів для імітації</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Найменування</th> <th colspan="3">Навчальні місця</th> </tr> <tr> <th>№ 2</th> <th>№ 3</th> <th>№ 4</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Особового складу</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Мотлох (дрантя), кг</td> <td>5</td> <td>3</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Гас, л</td> <td>3</td> <td>3</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Вогнегасники, шт.</td> <td>2</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Кошма, к-ть</td> <td>-</td> <td>2</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Піддони для розведення полум'я</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	Найменування	Навчальні місця			№ 2	№ 3	№ 4	Особового складу	1	1	1	Мотлох (дрантя), кг	5	3	8	Гас, л	3	3	3	Вогнегасники, шт.	2	-	-	Кошма, к-ть	-	2	-	Піддони для розведення полум'я	1	1	1
Найменування	Навчальні місця																															
	№ 2	№ 3	№ 4																													
Особового складу	1	1	1																													
Мотлох (дрантя), кг	5	3	8																													
Гас, л	3	3	3																													
Вогнегасники, шт.	2	-	-																													
Кошма, к-ть	-	2	-																													
Піддони для розведення полум'я	1	1	1																													

Керівник тренування-командир
пожежної ланки

(підпис)

(ініціали, прізвище)

НАКАЗ

(бланк суб'єкта господарювання)

« ___ » _____ 20__ року

№ _____

Про організацію та проведення
спільного об'єктового тренування
з питань цивільного захисту
спеціалізованих служб та формувань ЦЗ

Згідно Плану підготовки керівного складу, формувань цивільного захисту, працівників та службовців з ЦЗ на 20__ рік « ___ » _____ 20__ року заплановано проведення спільного спеціального об'єктового тренування з питань цивільного захисту (далі – тренування) спеціалізованих служб та формувань ЦЗ.

Основною метою спільного об'єктового тренування з питань цивільного захисту ставиться відпрацювання практичних навичок керівного складу та фахівців сил цивільного захисту, необхідних для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, захисту населення і територій у разі їх виникнення, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, перевірки готовності сил цивільного захисту:

- для керівного складу:

вдосконалення методів узагальнення і аналізу даних про обстановку, що виникла під час надзвичайної ситуації;

відпрацювання обґрунтованих пропозицій для прийняття управлінських рішень, постановки завдань та контролю їх виконання у складній обстановці;

практичне вивчення прийомів і способів проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, навчання ефективного застосуванню формувань ЦЗ, техніки і приладів, а також перевірки розрахунків щодо організації дій сил ЦЗ при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

- для керівників та членів формувань цивільного захисту:

практична перевірка реальності планів щодо приведення формувань ЦЗ у готовність до дій за призначенням;

відпрацювання та удосконалення практичних навичок у злагоджених діях формувань ЦЗ під час виконання завдань за призначенням, проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт у зонах НС у взаємодії між формуваннями та з іншими силами, що залучаються для виконання відповідних робіт;

- для працівників суб'єктів господарювання:

практичного відпрацювання навичок та вмінь діяти в умовах надзвичайних ситуацій.

Місце проведення тренування - територія _____ (назва об'єкта) .

З метою своєчасної і якісної підготовки до тренування та його проведення

НАКАЗУЮ :

1. Керівником тренування призначити штатного (позаштатного) працівника з питань цивільного захисту підприємства - _____ .

2. До тренування залучити:

штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

спеціалізовані служби та формування ЦЗ у повному складі;

комісію з питань евакуації підприємства – для відпрацювання питань евакуації персоналу.

3. Функції штабу керівництва тренуванням покласти на штаб з ліквідації надзвичайної ситуації.

4. Керівнику тренування - штатному (позаштатному) працівнику з питань цивільного захисту підприємства - _____ :

4.1. за основу при підготовці тренування взяти тематику з спеціальної підготовки органів управління, служб та формувань ЦЗ;

4.2. основну увагу в ході тренування звернути на відпрацювання питань організації управління силами ЦЗ, їх взаємодії та злагодженості в ході ліквідації надзвичайної ситуації та ліквідації її наслідків;

4.3. документи для проведення тренування надати мені на затвердження « __ » _____ 20__ року.

4.4. визначити навчальні місця для відпрацювання формуваннями практичних питань та посередницький апарат при формуваннях та службах ЦЗ;

4.5. за заявками командирів формувань ЦЗ забезпечити проведення імітації в ході тренувань, для чого створити імітаційну команду. План імітації надати мені на затвердження;

4.6. по завершенню тренування узагальнити результати тренування та надати звіт до відділу НС та ЦЗН району про результати тренування з ЦЗ.

5. Заступнику з матеріально-технічного забезпечення _____ виділити за заявкою керівника тренування необхідну кількість матеріальних та імітаційних засобів для відпрацювання практичних заходів формуваннями ЦЗ.

6. Всім учасникам суворо дотримуватися правил безпеки при підготовці та в ході тренування.

7. Готовність до тренування - _____ .

8. Наказ довести до керівного складу підприємства, начальників спеціалізованих служб та командирів формувань ЦЗ в частині, що їх стосується.

Контроль за виконанням наказу покласти на начальника відділу (посадову особу) з ЦЗ - _____ .

Генеральний директор _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Додаток 6
Варіант

ЗАТВЕРДЖУЮ
Генеральний директор
ПАТ _____

(підпис, прізвище, ініціали)

« __ » _____ 20 __ року

ПЛАН

проведення спільного об'єктового тренування з питань цивільного захисту спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту

Тема: «Дії керівного складу, спеціалізованих служб та формувань ЦЗ при загрозі та виникненні катастрофічного затоплення території підприємства і ліквідації його наслідків».

Навчальні цілі:

- вдосконалення методів узагальнення оцінки обстановки, яка може скластися в районі підприємства, та підготовка пропозицій для прийняття рішень керівництвом підприємства;

- відпрацювання обґрунтованих пропозицій для прийняття управлінських рішень, постановки завдань та контролю їх виконання у складній обстановці;

- перевірка реальності планів приведення формувань в готовність до дій за призначенням та їх можливостей по веденню рятувальних та інших невідкладних робіт в зоні НС;

- практичне вивчення прийомів і способів проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, навчання ефективному застосуванню формувань ЦЗ, техніки і приладів, а також перевірки розрахунків щодо організації дій сил ЦЗ при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

відпрацювання та удосконалення практичних навичок у злагоджених діях формувань ЦЗ під час виконання завдань за призначенням, проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт у зонах НС у взаємодії між формуваннями та з іншими силами, що залучаються для виконання відповідних робіт.

Час проведення і тривалість: 8 годин (8.00 – 16.00 25.09.20__ р.)

Місце проведення: територія підприємства.

Склад керівництва і посередників:

керівник тренування – 1;

заступник керівника тренування – начальник штабу керівництва – 1;

група посередників – 3;

штаб керівництва – 2.

Час та місце проведення розбору: 17.00 25.09.20__ р. Зала для засідань.

Кількісний склад сил ЦЗ, що залучаються до тренування:

Підрозділ	Залучається на тренування		Примітка
	особовий склад (осіб)	техніка, майно	
Штаб з ліквідації НС	4		
Комісія з питань евакуації	3		
Спеціалізовані служби ЦЗ	4		
Головні спеціалісти, керівники структурних підрозділів	12		Для відпрацювання окремих питань
Пост РХС	3		
Медична ланка	5	Санітарний автомобіль	
Пожежна ланка	7	Автомобіль з пожежною помпою, штатне пожежне майно	
Група охорони громадського порядку (ГОП)	7		
Імітаційна ланка	3	Ємність та дрантя для розведення багаття, гас.	Тільки для практичного гасіння пожежі
Всього	60	Автомобілів - 2	

Календар проведення тренування

Перший етап: «Отримання інформації про загрозу катастрофічного затоплення. Організація виконання заходів по попередженню та зниженню можливих наслідків катастрофічного затоплення».

Навчальні цілі:

- відпрацювання прийому сигналів оповіщення (інформації про загрозу виникнення надзвичайної ситуації – катастрофічного затоплення, оповіщення керівного складу, особового складу формувань ЦЗ (учасників тренування);
- підготовка органів управління та формувань ЦЗ до дій в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації;
- уточнення документів Плану реагування на НС та Плану евакуації, вивчення функціональних обов'язків посадовими особами та керівним складом.

Час проведення: 2 години (8.00 – 10.00) 25.09.20__ р.

Порядок проведення першого етапу

№ з/п	Навчальні питання (ввідні) та час їх відпрацювання	Дії керівника тренування	Дії тих, хто навчається
1	<p>1. Прийом інформації про виникнення аварії на Київській ГЕС та оповіщення керівного складу і формувань ЦЗ. Проведення оповіщення учасників тренування (ввідна № 1) (8.00 – 8.30)</p>	<p>З одержанням інформації про аварію на Київській ГЕС дає розпорядження диспетчеру (черговому) на проведення оповіщення та збір керівного складу підприємства, особового складу служб та формувань ЦЗ згідно схеми оповіщення (учасників тренування). Контролює, через посередника, дії чергового диспетчера при проведенні оповіщення.</p>	<p>1. Черговий диспетчер: - проводить оповіщення керівного складу та особового складу служб і формувань ЦЗ згідно схеми оповіщення по сигналу “<i>Увага всім</i>”; - доповідає керівнику тренування та начальнику штабу керівництва про результати оповіщення і збору; - виконує окремі доручення керівника тренування та штабу керівництва; - веде облік прибуття керівного складу та КНС і особового складу формувань і служб ЦЗ по сигналу збору.</p> <p>2. Керівний склад служб, КНС формувань ЦЗ прибуває в призначене місце збору для інформування про обстановку та отримання завдання на подальші дії.</p> <p>3. Командири формувань проводять збір своїх формувань та перевіряють їх готовність до дій.</p>
2	<p>Уточнення документів Плану евакуації та розрахунків на транспортне забезпечення (ввідна № 2) (8.30 – 09.30)</p>	<p>1. Ставить завдання керівному складу, голові ЕК, керівникам структурних підрозділів на уточнення відповідного розділу Плану реагування на НС та Плану евакуації. 2. Заслуховує пропозиції посадових осіб.</p>	<p>1. Відділ (посадова особа) з ЦЗ сумісно з головними спеціалістами та керівниками структурних підрозділів уточнюють документи Плану реагування на НС. 2. Голова ЕК сумісно з керівниками структурних підрозділів уточнюють План евакуації підприємства та списки осіб, що підлягають евакуації.</p>

3	Організація чергування керівного складу. Приведення формувань в готовність до дій за призначенням (09.30 – 10.00)	1. Ставить завдання НШ з ліквідації НС на організацію чергування керівного складу та приведення формувань в готовність до дій за призначенням. 2. Перевіряє готовність формувань та служб ЦЗ до дій.	1. Штаб з ліквідації НС розробляє (уточнює) графік чергування посадових осіб підприємства, готує розпорядження на евакуацію в безпечні місця найбільш цінного обладнання та майна. 2. КНС приводить формування в готовність до дій в умовах НС згідно планів приведення в готовність до дій.
---	---	---	---

Другий етап: «Практичне виконання силами цивільного захисту заходів захисту персоналу, документів, майна та найбільш цінного обладнання підприємства від катастрофічного затоплення».

Навчальні цілі:

- відпрацювати заходи захисту персоналу, документів, майна та обладнання від катастрофічного затоплення;
- відпрацювати злагодженість в роботі та взаємодію сил ЦЗ при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт проведення практичних тренувань формувань ЦЗ з відпрацювання практичних дій за призначенням).

Час проведення: 6 годин (10.00 – 16.00) 25.09.20__ р.

Часткова обстановка: В ____ « __ « _____ 20__ року по даним відділу з НС та ЦЗН району в р. Дніпро розпочався стрімкий підйом води. Формування зони затоплення завершиться через - ____ годин. (до _____). Підприємствам, установам та організаціям, які попадають в зону затоплення, негайно приступити до виконання заходів по захисту персоналу, майна та найбільш цінного обладнання від затоплення та зниженню можливих наслідків.

Порядок проведення другого етапу

№ з/п	Навчальні питання (ввідні) та час їх відпрацювання	Дії керівника тренування	Дії тих, хто навчається
1	1. Дії персоналу (учасників тренування) по сигналу «Увага Всім!» Ввідна № __ (10.00 – 11.00)	1. Через штаб з л/НС доводить сигнал до учасників тренування. 2. Ставить завдання на проведення рятувальних робіт – переміщення	1. Штаб з ліквідації НС проводить оцінку обстановки, проводить розрахунки по можливому затопленню території, підприємства (в який час тощо), готує та віддає необхідні розпорядження. Приводить в готовність сили ЦЗ та доводить до них завдання. 2. Начальники служб (відділів,

		найбільш цінного майна, обладнання, документів у безпечні місця. Командирам формувань ЦЗ – на проведення практичних занять на виділених місцях.	цехів) проводять розрахунки на переміщення майна, обладнання, готують плани переміщення найбільш цінного майна та обладнання, на проведення тимчасової консервації обладнання, яке не підлягає переміщенню. 3. Командири формувань готують місця для практичного відпрацювання дій особовим складом за призначенням.
2	Практичні заняття формувань ЦЗ по відпрацюванню дій за призначенням (дії за ввідними): (з 11.00 – 16.00)	Контролюють дії формувань та надають їм допомогу у випадку необхідності.	Командири формувань проводять практичні тренування особового складу в діях за призначенням на виділених місцях.
2.1.	Дії пожежної ланки (ввідна №_)	Посередник при пожежній ланці подає ввідну про виникнення пожежі. Контролює та оцінює дії особового складу ланки по відпрацюванню практичних дій з різними засобами пожежогасіння.	Командир пожежної ланки проводить тренування з особовим складом по відпрацюванню дій з різними засобами пожежогасіння (у відповідності з особистим планом-календарем тренування).
2.2.	Дії медичної ланки (ввідна № __)	Посередник при медичній ланці подає ввідну про виявлення потерпілих з різними травмами: переломи, опіки, кровотечі тощо. Контролює та оцінює дії особового складу ланки по відпрацюванню практичних дій по наданню першої допомоги з різними травмами.	Командир медичної ланки на окремих статистах проводить з особовим складом тренування в правильності надання першої допомоги з різними травмами: переломи, опіки, кровотечі тощо у відповідності з особистим планом-календарем тренування)

Аналогічно відпрацьовуються практичні дії (проводяться тренування) з іншими формуваннями ЦЗ			
3	Відбій тренуванню (16.00)	По завершенню відпрацювання питань тренування дає команду на його завершення.	Начальник штабу керівництва подає сигнал «Відбій тренуванню»
4	Підготовка розбору тренування.	Посередники на основі постійного та всебічного вивчення дій тих, хто навчався, готують та надають до штабу керівництва матеріал для загального розбору	Командири формувань сумісно з імітаційною ланкою організують прибирання місць проведення практичних заходів в ході тренування, доповідають керівнику тренування про завершення тренувань.
5	Проведення розбору тренування	Підводить підсумки тренування, відмічає позитивні моменти та виявлені недоліки, ставить завдання на їх усунення.	На загальний розбір тренування залучаються: - керівники спеціалізованих служб ЦЗ; - командири формувань ЦЗ; - головні спеціалісти підприємства; - голови комісій з НС та ЕК; - представники штабу керівництва.
6	Підготовка звіту про результати тренування	Штаб керівництва готує звіт про результати тренування. Керівник тренування подає звіт керівнику суб'єкта господарювання на підпис та, не пізніше 10 днів після завершення тренування, подає один примірник звіту до територіального органу ДСНС (районного відділу НС та ЦЗН), один примірник – на обласні територіальні курси ЦЗ.	

- Додатки: 1. Схема місць практичного відпрацювання дій.
2. Графік нарощування обстановки.
3. Перелік ввідних та порядок їх вручення.

Керівник тренування

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

ЗВІТ

про організацію підготовки та проведення спеціального об'єктового тренування з питань цивільного захисту

(підприємства, установи, організації, навчального закладу)

за темою: _____

Тривалість тренування _____

Керівник тренування _____

До тренування залучались:

об'єктова комісія з питань надзвичайних ситуацій - _____ осіб;

органи евакуації - _____ осіб;

підрозділ (особи) з питань цивільного захисту;

особи, на яких у разі виникнення надзвичайної ситуації покладаються функції керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та працівників штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації об'єктового рівня, _____ осіб;

об'єктові аварійно-рятувальні служби (у разі утворення) - _____ осіб;

об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту - _____ осіб;

об'єктові формування цивільного захисту - _____ осіб;

чергова (диспетчерська) служба (у разі утворення) - _____ осіб;

об'єктові добровільні пожежні дружини (команди) - _____ осіб;

інші працівники - _____ осіб.

1. Організація підготовки керівництва (керівника) тренування (інструктивно-методичні заняття, цільові інструктажі, отримання консультації або іншої допомоги від навчально-методичного центру сфери цивільного захисту тощо).

2. Повнота та якість відпрацювання організаційних та навчально-методичних документів з проведення тренування.

3. Оцінка спроможності об'єктової спеціалізованої служби (формування) цивільного захисту до дій за призначенням:

укомплектованість спеціалізованої служби (формування) особовим складом, спеціальним устаткуванням та пристроями, технікою і майном;

своєчасність висування та розгортання у визначеному районі (місці) виконання завдань, підтримання постійного зв'язку з органом управління, якому підпорядкована спеціалізована служба (формування);

організація ведення розвідки, проведення спеціальних робіт за профілем спеціалізованої служби (аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт формуванням).

4. Відпрацювання сигналів оповіщення цивільного захисту і дій персоналу за ними.

5. Перелік заходів, виконаних з метою удосконалення цивільного захисту підприємства, установи, організації в період підготовки та проведення тренування.

Керівник тренування _____

(посада, підпис, ініціали, прізвище)

Література

1. Кодекс цивільного захисту України.
2. Постанова КМУ від 23.10.2013 № 819 «Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту».
3. Постанова КМУ від 26.06.2013 № 443 «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту».
4. Постанова КМУ від 26.06.2013 № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
5. Постанова КМУ від 09.10.2013 № 787 «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань ЦЗ».
6. Постанова КМУ від 21.09.2013 № 616 «Про затвердження Положення про добровільні формування цивільного захисту».
7. Постанова КМУ від 27.09.2017 № 733 «Про затвердження Положення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту».
8. Постанова КМУ від 09.01.2014 № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».
9. Постанова КМУ від 08.07.2015 № 469 «Про затвердження Положення про спеціалізовані служби цивільного захисту».
10. Наказ МВС України від 28.11.2019 № 991 «Про затвердження Порядку організації та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту».
11. Наказ ДСНС України від 21.12.2019 № 738 «Про затвердження Організаційно–методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях на 2020-2021 роки».
12. ДСТУ 5058:2008 «Безпека у надзвичайних ситуаціях. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Основні положення» та інших нормативно-правових актів.
13. Основи цивільного захисту. Навчальний посібник. За загальною редакцією М.В.Болотських. ІДУ ЦЗ України. Київ. 2008.

Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Чернігівської області проводить навчання та надає послуги у сфері цивільного захисту:

Здійснює навчання та оновлення спеціальних знань, умінь і навичок з питань цивільного захисту.

Здійснює навчання з питань пожежної безпеки (пожежно-технічний мінімум).

Виготовлення інформаційно-довідкових стендів з питань цивільного захисту для суб'єктів господарювання.

Виготовлення інформаційно-довідкових стендів з питань пожежної безпеки для суб'єктів господарювання.

Надає консультаційно-методичну допомогу з розробки комплексу документів з питань цивільного захисту та пожежної безпеки.

Надає консультаційно-методичну допомогу з розробки документації щодо підготовки та проведення спеціальних об'єктових навчань, тренувань (СОН, СОТ).

Інформація про платні послуги

Оплата за навчання слухачів за державним замовленням здійснюється за рахунок коштів державного бюджету через Державну службу України з надзвичайних ситуацій.

За рахунок коштів юридичних і фізичних осіб проходять функціональне навчання з питань цивільного захисту особи керівного складу, управлінські кадри та фахівці у справах ЦЗ підприємств, установ, організацій недержавної форми власності.

Оплата визначається на підставі розмірів погодинної оплати за проведення навчальних занять і може бути змінена при введенні нових розмірів погодинної оплати праці.

Оплата, станом на 01.01.2020р., становить:

Функціональне навчання у сфері цивільного захисту: за 26 год. програмою за 18 год. програмою за 16 год. програмою	384 грн. 40 коп. 307 грн. 15 коп. 296 грн. 00 коп.
Навчання з питань пожежної безпеки (пожежно-технічний мінімум): за 16 год. програмою за 24 год. програмою	248 грн. 50 коп. 304 грн. 00 коп.
Розробка документації	634 грн. 72 коп. 1219 грн. 44 коп. 1804 грн. 16 коп.
Інформаційно-довідковий стенд з питань цивільного захисту	1240 грн. 30 коп.
Інформаційно-довідковий стенд з питань пожежної безпеки	1240 грн. 30 коп.

**Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки
життєдіяльності Чернігівської області**

Адреса: 14013, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 70

Телефон: +38 (0462) 77-42-37

Факс: +38 (0462) 629-418

E-mail: nmc.chernihiv@dsns.gov.ua

**Чернігівські територіальні курси цивільного захисту та безпеки
життєдіяльності II категорії**

Адреса: 14013, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 70

Телефон/факс: +38 (0462) 629-418

Телефон: +38 (0462) 675-679

Кабінет навчальний

Адреса: 14013, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 70

Телефон/факс: +38 (0462) 629-418

Навчально-консультаційний пункт у м. Ніжин

Адреса: 16605, Чернігівська обл., м. Ніжин, вул. Московська, 22

Телефон: +38 (04631) 2-31-68

Навчально-консультаційний пункт у м. Прилуки

Адреса: 17507, Чернігівська обл., м. Прилуки, вул. Галаганівська, 12

Телефон: +38 (04637) 3-39-20

Навчально-консультаційний пункт у м. Остер

Адреса: 17044, Чернігівська обл., м. Остер, вул. Низова, 3-а

Телефон моб.: +38 (067) 355-15-40

